

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto K 12—
pol leta „ 6—
četrt leta „ 3—
na mesec „ 1-10
Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 24.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka peti vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.
Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto K 18—
pol leta „ 9—
četrt leta „ 4-50
na mesec „ 1-60
Za inozemstvo celo leto „ 28—
Upravišče: Knafljova ulica 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzobjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Iz delegacijskega zasedanja.

Seja vojnega odseka avstrijskih delegacij.

S. — Dunaj, 28. oktobra. V vojnem odseku avstrijskih delegacij je včeraj skupni vojni minister Schönaich obširno odgovarjal na razna stavljenja mu vprašanja in na v debati izražene želje.

Splošno zanimiva so njegova izvajanja glede nameravane vojaške reforme v naslednjem:

Predvsem je treba po zadržanju vojnega ministra Schönaicha zvišati rekrutni kontingent. S tem v ozki zvezi je uvedba dveletnega aktivnega službovanja in reorganizacija nekaterih vojaških oddelkov, kakor pred vsem železničarskega polka, preuredba vojaške avtomobilne službe in uvedba organiziranega vojnega zrakoplovstva.

Vojaška uprava namerava vpe-
ljati tudi posebne oddelke za fizično
manj sposobno moštvo.

Novi vojaški zakon je že izdelan
ter se nahaja pri obeh vladah v pre-
soji in odobrenje.

Glede

enoletnega prostovoljstva

poroča skupni minister Schönaich,
da ostane ta pravica neomejena in da
ni nič prikrašćana. Narobe, z novim
zakonom bo celo podaljšan rok za
položitev dokaza vsposobljenosti od
1. marca na 1. oktobra.

Pač pa

odpade takozvana skušnja vsposob-
ljenosti

(Intelligenzprüfung) in v bodoče na
podlagi take skušnje ne bo mogel
doseči nihče več pravice do enolet-
nega prostovoljstva. Enoletni prostov-
oljci se bodo v bodoče sprejemali
brez izjeme

na državne stroške.

Obligatorični častniški izpit koncem
leta odpade.

Olajšave

za oprostitev od vojaške službe bodo
razširjene

ter zakon določa za to posebne po-
goje.

Pripravlja se zakon, ki zagotavlja
podčastnikom preskrbitev.

O trpinčenju vojaštva

poroča skupni vojni minister, da so
se šikane vojaštva v pretečenem letu
znižale za 25%.

Minister Schönaich poudarja, da
z vso vmeno dela za to, da se odpravi
dvojni v armadi.

Glede vojaške asistencije na Hr-
vaškem trdi minister, da je hrvaška
vlada opravičena na podlagi neke
zakonite določbe zahtevati od vojaš-
ke uprave asistenco. Ker je v 13. ar-
madnem zboru premalo vojaštva, so
se morali pritegniti tudi posamezni
infanterijski in kavalerijski oddelki
iz 3. armadnega zbora in poslati na
Hrvaško.

Po dogovoru skupnega ministra
Schönaicha je bila generalna debata
o vojnem proračunu zaključena.

Specijalna debata se vrši danes.

Češko - nemška pravna pogajanja.

G. — Praga, 28. oktobra. Včeraj
dopolodne ob pol 11. se je pričelo po-
svetovanje zastopnikov čeških dežel-
nozborskih strank, na katerem je pa-
dla odločitev glede kompromisnih
predlogov. Češko stališče se je so-
glasno ugotovilo ter se določilo, da
se v smislu § 38. deželnega reda dolo-
či v gotovih potrebnih zadevah kva-
lificirana večina v deželnem zboru.
V zadevi razdelitve deželnega odbora
so Čehi v smislu § 42. deželnega
reda privolili v to, da se določita v
deželnem odboru dva senata, ki bo-
deta samostojno reševala v področje
deželnega odbora spadajoče narod-
nostne zadeve. Delokrog obeh sena-
tov pa je strogo omejen in deželne-
mu odboru mora biti pridržana revizi-
ja izvršenih sklepov. Iz delokroga
teh senatov so izključena vsa manj-
šinska vprašanja. K vprašanju na-
stavitve uradnikov so Čehi priprav-
ljeni h kompromisu. Po končani seji
so šli zastopniki k veposestnikom
ter jim izročili sprejete kompromisne
predloge, da jih oddajo Nemcem.
Včeraj zvečer je bila plenarna seja
Nemcev ter bodo brez dvoma v njej
sprejeti vsi kompromisni predlogi.
Morda, da bodo Nemci zahtevali na-
daljne koncesije radi razdelitve de-
želnega odbora. Pričakovati se sme,
da pride v tej seji do popolnega spo-
razuma in da bo subkomite I. celo
pogodbo že danes ratificiral. Češki
deželni zbor bo potem sklican za
3. november in bo sprejel pravne
zakone in davčne reforme. Sredi no-
vembra bo češki deželni zbor že od-
goden, vsled česar se državni zbor
snide tudi že lahko sredi novembra.

G. — Praga, 28. oktobra. Pod
vtiskom avspicij češko-nemške sprave
se je že včeraj mnogo govorilo o
nagradah, ki jih bodo sprejeli posre-
dovalci pri spravi iz cesarjeve roke.
Grof Thun bo baje povišan v knežji
stan, bivši minister dr. Baernreither
dobi baronijo, dr. Urban in dr. Ška-
da bodeta imenovana za tajna svet-
nika.

G. — Praga, 28. oktobra. Češke
kompromisne predloge formulira po-
seben redakcijski odsek, obstoječ iz
dveh Nemcev in dveh Čehov. Redak-
cijski odsek se snide danes dopoldne
ob polu 10. in določi natančno bese-
dilo kompromisnih predlogov. Če bo-
do Nemci za to, se nato sestane danes
popoldne pododsek I. v narodno - po-
litični komisiji, v katerem se končno
določi besedilo §§ 32. a, 38. in 42., ki
tvorijo še sporno točko.

S. — Praga, 28. oktobra. Snoči
ob 11. so nemški zaupniki še vedno
zborovali in debatirali o čeških kom-
promisnih predlogih (jako obširno).
Ugodna rešitev sporazuma je že to-
liko kakor gotova, ker so Nemci že
izrekli zaupnico in zahvalno svojim
članom v narodnopolitični komisiji.

Iz nižjeavstrijskega deželnega zbora.

A. — Dunaj, 28. oktobra. V več-
rajnji seji nižjeavstrijskega deželne-
ga zbora je bil sprejet nov poseleki
red. Socijalni demokrati so proti te-

mu zakonu protestirali in v znak
protesta zapustili pri glasovanju
zbornico.

Agrarna akcija proti draginji živila.

S. — Dunaj, 28. oktobra. Agrar-
ne stranke pripravljajo veliko akci-
jo, vsled katere naj bi vlada, mesto
da odpre avstrijske meje za uvoz ži-
vine, raje zgradila v živinorejskih
centrih klavnice, ki naj bi posredo-
vale aprovizacijo mest, pred vsem
Dunaja.

Tržaški deželni zbor.

B. — Trst, 28. oktobra. Zaseda-
nje tržaškega deželnega zbora je bi-
lo odprto snoči ob polu 6. Poslanec
Brocchi je poročal o delovanju
deželnega odbora in o programu de-
želnozborskega zasedanja. Socijalni
demokrat poslanec Puecher je pred-
lagal, naj se že v tem zasedanju reši
vprašanje reforme zakona, glede pri-
spevanja in obdačenja dedščin za de-
želni šolski fond in vprašanja reforme
občinskega volilnega reda. Slove-
rec, poslanec dr. Slavik je ostro kri-
tiziral poročilo poslanca Brocchija in
zlasti omenjal, da deželni zbor glede
šolskega zakona in glede zakona v
zemljiški knjigi, ki še nista zadobila
sankeije, ni nič predelal in zadeve ni
predložil vnovič deželnemu zboru.
Dr. Slavik je nadalje ostro kritiziral
postopanje Italijanov, ki pod krinko
narodne obrambe zatirajo Slovence.
Poročilo referenta je bilo sprejeto z
glasovi večine in na to je bila seja za-
ključena.

Moravski deželni zbor.

B. — Brno, 28. oktobra. Snoči ob
7. se je zopet vršila seja moravskega
deželnega zbora, v kateri je ponovno
izbruhnila obstrukcija Nemcev in
socijalnih demokratov, proti finanč-
nim davčnim predlogom, ki jih je
stavila potom nujnega predloga če-
ška večina. Kot prvi je govoril soci-
jalni demokrat Hybeš od 7. do 3/4 10.
Za njim govori nemški poslanec Al-
brecht. Seja se sedaj ob polu 2. še
vedno nadaljuje.

Pogajanja radi bančnega vprašanja — razbita.

S. — Budimpešta, 28. oktobra.
Pogajanja strokovnih referentov gle-
de bančnega vprašanja so se v Bu-
dimpešti razbila. Položaj za Ogrsko
vlado je radi tega postal precej ne-
varen.

Uvoz argentinskega mesa.

B. — Trst, 28. oktobra. V decem-
bru pripelje od družbe »Austro-
Americana« najeti angleški parnik
»Vyandotte« 650—800 ton argentin-
skega mesa v Trst.

Najetje turškega posojila v Avstriji in Nemčiji.

Q. — Dunaj, 28. oktobra. Pogaja-
nja za najetje turškega posojila so
definitivno sklenjena. Na arrange-
mentu participirajo nemške in av-
strijske banke. Avstrijske banke so
udeležene s eno petinko posojila.
Med avstrijskimi bankami so udele-

ženi le dunajski židovsko-nemški de-
narni zavodi.

Nesrečni »Rennerbuben«.

S. — Gradec, 28. oktobra. Renner-
jev zrakoplov se je danes vrlo slabo
obnesel. Zrakoplov se ni niti dvignil
do višine vrhov bližnjih dreves in je
že ponesrečil.

Posebne italijanske izpraševalne komisije.

O. — Dunaj, 28. oktobra. Trgo-
vinski minister je določil za kandi-
date za trgovinski pouk na italijan-
skih trgovskih šolah posebno izpra-
ševalno komisijo. Na Revoltella-aka-
demiji v Trstu se bodo za te kandida-
te vpeljala posebna predavanja.

Obsojeni mladi morilec.

S. — Dunaj, 28. oktobra. Tukaj-
šnje porotno sodišče je obsodilo gim-
nazijca Skalo, ki je izvršil umor na
15letni služkinji Rozi Burger, na de-
set let težke ječe, ker morilec še ni
spolnil 20 let. Skala je izjavil, da je
s kaznijo zadovoljen, njegov zastop-
nik pa je kljub temu prijavil v ime-
nu očeta ničnostno pritožbo.

Dementi o delitvi Perzije.

Q. — Dunaj, 28. oktobra. An-
gleška dementira vesti, da bi name-
ravale Anglija in Rusija deliti Per-
zijo, in zatrjuje, da tega nikakor ne
namerava. Vesti o kaki delitvi Per-
zije so popolnoma neresnične.

Ministrska kriza na francoskem rešena.

S. — Pariz, 28. oktobra. Minister
za javna dela Vicinani je izjavil, da
ne demisionira. Ministrska kriza je
torej s tem rešena.

Liemanova afera.

S. — Pariz, 28. oktobra. »Echo de
Paris« poroča zopet o znani petro-
lejski Liemanovi aferi, ki je dvignila
toliko prahu in ki bi dala kmalu po-
vod, da bi bilo prišlo med Avstrijo
in Francijo do kritičnega položaja.
Par avstrijskih visokih uradnikov je
baje pri tej aferi hudo kompromitiranih.
Včerajšnji avstrijski ministrski
svet je sklenil opustiti vse proti
Liemanu naperjene korake, da se na
ta način izogne grozečim francoskim
represalijam, ki bi obstajale pred
vsem v tem, da bi francoska vlada
zvišala carino na uvoz avstrijskega
petroleja. Avstrijski finančni mini-
ster Bilinski se je sam osebno podal
do francoskega poslanika ter mu
izjavil oficijalno, da je Avstrija pri-
pravljena dati Franciji vsako satis-
fakcijo, če se odpove Francija repre-
salijam.

Pregajanja republikancev in socijalistov na španskem.

A. — Madrid, 28. oktobra. Vlada
je dala zapreti mnogo republikancev
in socijalistov. Ministrski predsednik
Canalejas je izjavil v zbornici, da so
aretiranci delali državi nevarno pro-
pagando ter da so celo vojaštvo nago-
varjali, naj pobijejo kralju udane
častnike.

Deželni zbor Kranjski.

(XXXI. seja, dne 27. oktobra 1910.
Začetek ob 4. popoldne.)

Deželni glavar pl. Šuklje
otvori sejo in konstatira sklepčnost.
Za zapisnikarja imenuje posl. dr.
Novaka in dr. Zajca. Sporoča,
da je dobil od dež. predsedništva naj-
višjo zahvalo za čestitko ob priliki
cesarjevega godu.

Prečitajo se samostalni predlog
dr. Kreka, ki se odkáže upravnemu
odseku, nadalje nujni predlog Povše-
ta, nadalje nujni predlog poslanca
Gangla in tovarišev, ki se glasi:

Deželni zbor skleni:

C. kr. deželna vlada se pozivlja,
da čimprej razpiše komisijonalno
razpravo na licu mesta za regulaci-
jo potoka Nikave skozi mesto Idrijo
po načrtih, ki jih je napravil deželni
stavbni urad in jih deželni odbor
predložil že meseca februarja letos e.
kr. deželni vladi v presojo.

V formalnem oziru se predlaga,
da se po določilu § 22. poslovnika
odkáže ta nujni predlog upravnemu
odseku, ki naj o njem ustno poroča
v prihodnji seji deželnega zbora.

Na to se prečita še neka interpe-
lacija posl. Perhauca, ki se izro-
či dež. predsedniku.

Posl. grof Margheri poroča
v imenu fin. odseka o računskem
sklepu grmskega zaklada za l. 1909
in predlaga, naj se ta računski sklep
sprejme tako, kakor ga je predložil
deželni odbor. Posl. Hladnik go-
vori o grmski šoli ter kritikuje posa-
mezne točke, hvali kmetijske šole,
posebno pa grmsko, ki je sposobna
vsled svojega strokovnjakega vod-
stva, da vzgaja dobre poljedelce. Če
ta šola pasivno dela, kaj moramo po-
tem misliti o kmetu, ki nima teh
ugodnosti, kakor grmska šola. Nava-
ja proračune šol v drugih državah,
ki so aktivne. Pozivlja dež. odbor,
naj se dela na to, da bo gospodar-
stvo na tej šoli brez izgube, ker le na
ta način se bo kmeti sin v resnici
umno izobrazil. Posl. grof Barbo
mu odgovarja in zagovarja upravo
grmske šole, češ da je šola v prvi
vrsti namenjena pouku. Šola naj ima
na razpolago vedno najmodernejše
naprave, najmodernejše poljedelsko
orodje, ker le na ta način more uče-
nec doma videti in spoznavati to, kar
si mora sicer ogledati šele v tujini.

Posl. dr. Krek pravi, da se je
o vprašanju, katero je sprožil po-
slanec Hladnik, govorilo tudi v po-
ljedelskem svetu. Pri tem posvetova-
nju se je konstatiralo, da se v teh šo-
lah premalo ozirajo na komercialno
stran gospodarstva. Gojenec na taki
šoli se mora poučevati, kako se kal-
kulira s pridelki in kako se jih more
najboljše spraviti v denar. Pravi, da
se v švicarskih šolah tako pozornost
obrača komercialni strani, da so šole
le aktivne. Stavi končno resolucijo,
da se pouk na grmski šoli vrši v
zmislu večje trgovske izobrazbe. Temu
izvajanju se pridružuje posl.
grof Barbo. Pravi, da je dal ravna-
telju grmske šole že tozadevna na-
vodila, naj se vpoštevata pri pouku tu-
di kalkulacija. Po končni besedi po-
ročevalca grofa Margherija se pred-
log fin. odseka sprejme. Ravnotako
se sprejme resolucija posl. dr. Kreka.

Posl. grof Margheri poroča
v imenu fin. odseka o računskem
sklepu zaklada deželne prisilne de-
lavnice za l. 1909.

Posl. dr. Novak pravi, da se
včasih pošljejo v svet parole, od ka-
terih pričakuje ljudstvo uspehov. In-
teresi malega obrta, domače industri-
je so v programu vsake stranke. V
praksi so pa te parole vse drugačne.
Kritikuje v tem oziru delo v prisilni
delavnici, ki dela konkurenco obrt-
niku in industriji. Prisilna delavni-
ca pa ni za to. Večkrat se je že zoper
to protestiralo. Tudi svetnik trg. in
obrtne zbornice Kregar je protestiral
zoper to. Deželni odbor pa v tem ozi-
ru ni ničesar storil. Ne samo trgo-
vska zbornica, temveč tudi v poslan-
ski zbornici se je delovalo zoper obrt-
no delo v prisilnih delavnicah in se
je v tem oziru v obrtnem odseku drž.
zbora sprejela ostra resolucija. Po
njegovih mislih se da prisiljence za-
poseliti v drugih panogah. Navaja
pritožbe posameznih obrtnikov zo-
per konkurenčno delo v prisilnih de-
lavnicah. Končno stavi sledečo reso-
lucijo:

Deželni odbor se pozivlja, naj
ukrene vse potrebno, da se v deželni
prisilni delavnici kolikor mogoče
opuste dela, ki spadajo v industrijo
in obrt, oziroma da se ta dela omeje
na potrebščine prisilne delavnice
same.

Posl. Mandelj tudi kritikuje
to konkurenčno delo v prisilni delav-
nici: Deželni odbor naj revidira tiste
pogodbe, ki jih ima deželna prisilna
delavnica s različnimi obrti in indu-
strijskimi podjetji. Ne stavi pa nobe-
ne tozadevne resolucije.

Posl. grof Barbo pravi, da se
obrtno delo v prisilni delavnici kol-
ikor mogoče restringuje. Za poljedel-
ska dela se pa prisiljencev ne more
vporabljati, ker jako radi pobegnejo.
Če bi zunaj delali, tedaj bi moral
stati za vsakim po en žandarm. Zago-
varja končno razne izdatke, ki po-
vzročajo nastali deficit.

Posl. Jarc izjavi v imenu
stranke, da se popolnoma strinja z
izvajanjem dr. Novaka. Zakon o prisil-
nih delavnicah je reforme potreben.
Prej so bili mnenja, da se kolikor mo-
goče veliko dobička izpreša iz prisil-
ne delavnice. To je povzročilo žalost-
ne razmere. Prisilna delavnica ni
pridobitno podjetje dežele, temveč
ima nalogo po možnosti vzgojevati.
Oddelek korigendov naj se popolno-
ma oddeli od deželne prisilne delav-
rice. Meni, da se to, kar dr. Novak
zaveva, ne more kar naenkrat izpre-
meniti, vsled česar predlaga resolu-
cijo:

Dež. odbor naj proučuje, kako
naj se prisilna delavnica tako pre-
uredi, da ne bo delala konkurence
domači obrti, in naj kakor hitro mo-
goče poroča dež. zboru.

Predlog fin. odseka se sprejme.

Resolucija dr. Novaka se eno-
glasno sprejme, ravnotako resoluci-
ja posl. Jarca.

Posl. dr. Žitnik poroča v ime-
nu fin. odseka o prošnjah vodstva de-
kliškega sirotišča bar. Lichtenthur-
nove za podaljšanje ustanov, pri-
znanje starostnih doklad svetnim
učiteljicam na zavodu in za stalno
zvišanje letne dotacije ter predlaga:

Deželni zbor skleni:

1. Deželne ustanove za deklice v
Lichtenthurnovi sirotišnici se podaljša-
jo do dovršenja 17 leta v posebnih
odst. ozira vrednih slučajih z dovol-
jenjem dež. odbora, ako so deklice
še preslabotne za službo ali nimajo
nobenega sorodnika, ki bi po dovrše-
nem 15. letu skrbel zanje;

2. svetnim učiteljicam na Lich-
tenthurnovi dekliški šoli se v smislu
sklepa dež. zbora v XXI. seji z dne 26.
januarja 1910 priznajo starostne do-
klade od časa, ko so prestale skušnjo
učit. usposobljenosti;

3. letna dotacija Lichtenthurno-
vi sirotišnici se stalno zviša od 2100
na 2500 K.

Ker se nihče ne oglasi k besedi,
da dež. glavar predlog na glasova-
nje, ki se sprejme.

Posl. dr. Žitnik poroča o proš-
nji Rozalije Perco, vdove po začas-
nem okrožnem zdravniku v Senože-
čah za zvišanje milostne pokojnine
in predlaga v imenu fin. odseka:

Deželni zbor skleni:

Ker je deželni zbor v XXII. seji
t. l. prosilki dovolil doslej za vdove
začnih okrožnih zdravnikov obi-
čajno milostno pokojnino v znesku
letnih 400 kron, se prošnji za zviša-
nje milostne pokojnine ne ugodi, do-
voli pa se prosilki 400 K enkratne
podpore.

Predlog se sprejme.

Posl. dr. Žitnik poroča v ime-
nu fin. odseka o podporah nekaterim
ckr. cestnim okrajem in predlaga:

Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da
o tem poroča deželnemu zboru, ko
stopi v veljavo novi cestni zakon.

Predlog se sprejme.

Posl. Mandelj poroča v ime-
nu fin. odseka o rač. zaključku bol-
ničnega, blazničnega, porodničnega
in najdenškega zaklada za l. 1909. ter
predlaga:

Deželni zbor skleni:

1. Računski sklepi bolničnega,
blazničnega, porodničnega in naj-
denškega zaklada za l. 1909. se
odobri.

2. Razkaz čiste imovine

a) bolničnega zakl. pr. 707.972
kron 27 v;

b) blazničnega zakl. pr. 158.820
kron 30 v;

c) porodničnega zaklada pr.
15.640 K;

d) najdenškega zaklada pr.
14.600 K se vzame na znanje.

Predlog se sprejme.

Posl. Mandelj poroča v ime-
nu fin. odseka o prevzetju stroškov
za cepljenje koz po državi ter pred-
laga:

Deželni zbor skleni:

Ker ni pravnega naslova, da bi
dežela plačevala stroške za ceplje-
nje koz, vsled tega vstraja deželni
zbor pri sklepu deželnega zbora z
dne 7. decembra 1887 ter sklene:

a) plačilo za cepljenje koz se s
1. januarjem 1911 ustavi in vlado o
tem obvesti;

b) deželnemu odboru se naroča,
da vse primerno ukrene, da se od dr-
žavnega erarja iztirjajo vsi dosedaj
od dežele poplačani izdatki za cep-
ljenje koz.

Predlog se sprejme brez debate.

Posl. Kobi poroča v imenu fin.
odseka o računskem sklepu gledali-
škega zaklada za l. 1909 ter pred-
laga:

Deželni zbor skleni:

1. Računski sklep gledališkega
zaklada za l. 1909 z rednimi stroški
27.517 K 87 v in dohodki v znesku
2.300 K 09 v, torej s primanjkljajem
25.217 K 78 v, ki se je pokrili iz dež.
zaklada, se odobri.

2. Razkaz imovine koncem leta
1909 v znesku 350.901 K 72 v se vz-
ame na znanje.

Predlog se brez vsake debate
sprejme.

Posl. dr. Žitnik poroča v ime-
nu fin. odseka o računskem sklepu
melioracijskega zaklada za l. 1909 ter
stavi predlog:

Deželni zbor skleni:

Računski sklep melioracijskega
zaklada za l. 1909 s skupnim dobič-
kom 233.042 K 02 v in skupno izgubo
610.443 K 58 v, torej s čisto izgubo
377.401 K 56 v se odobri.

Računski sklep se je brez vsake
debate odobril.

Posl. Zabret poroča v imenu
šolskega odseka o samostalnem pred-
logu poslanca I. Hladnika in tovari-
šev v zadevi meščanske šole v Kr-
škem in predlaga:

Deželni zbor skleni:

1. Deželni odbor se obrni na de-
želni odbor štajerski, da zviša pri-
spevek štajerske dežele primerno šte-
vilu učencev iz te kronovine.

2. Deželni odbor se pooblasti, da
dovoli za stalno vzdrževanje poseb-
nega tečaja na meščanski šoli v Kr-
škem primeren prispevek s pogojem,
da se ta tečaj strokovno preosnuje z
ozirom na potrebe krškega okraja.

3. Deželni odbor naj proučuje
vprašanje, in stavi glede vzdrževa-
nja meščanske šole v Krškem v pri-
hodnjem zasedanju primerne nasvete
s posebnim ozirom na razbremenitev
krškega okraja.

Posl. Jarc pravi, da imajo mešč.
šole dandanes prav malo prijateljev,
ker pač niso strokovne. Pritožuje se
tudi čez jezikovne razmere na me-
ščanski šoli v Krškem. Stranka stoji
na stališču, da ne da za meščanske
šole nikokršnih podpor, pač pa za
strokovne. Samo z ozirom na krajev-
ne razmere bodo glasovali za pred-
log. Predlog šol. odseka se sprejme.

Posl. Ravnikar poroča v
imenu šolskega odseka glede razve-
lavljenja nekaterih določb zakona z
dne 25. februarja 1870. l., dež. zak.
št. 11 o šolskem nadzorstvu za posa-
mezne slučaje ter predlaga:

Deželni zbor skleni:

Zakon se sprejme, kakor predla-
ga deželni odbor.

Posl. Gangl: Že v šolskem od-
seku je izjavil, da ni navdušen glasova-
ti za zakon, kakor ga predlaga šol.
odsek. V tem vidi le enostransko
skrb države za naše šolstvo. Država
si je pridržala nad ljudskim šolstvom
vso oblast in vse pravice. Država je
vse breme za vzdrževanje ljudskega
šolstva zvalila na dežele. To je rav-
notako, kakor so v dobi tlačenstva
moral kmeti obdelovati polja svojim
gospodom. Ti so pa brez vsakega truda
želi. S tem da hoče država podri-
viti c. kr. okr. šol. nadzornike, si ho-
če pridobiti še večji vpliv nad ljud-
sko šolo. To se mi zdi, da se hoče
zgradba ljudskega šolstva graditi od
zgoraj dol. Država bi imela le takrat

pravico nadzorovanja, če bi tudi pri-
spevala za vzdrževanje ljudskega šol-
stva. Končno izjavi, da so tudi na-
rodno - napredni poslanci pripravljene
glasovati za predloženi zakon. Do-
kler bodo okr. šolski nadzorniki le
bolj pisarniške moči, ne pa nadzor-
niki, tedaj je jasno, da ne morejo po-
polnoma upravljati svoje naloge.
Vsled tega predlaga sledečo resolu-
cijo: Državna oblast naj da vsakemu
okr. nadzorniku dovolj pisarniških
moči, da bo mogel mirno opravljati
svoj nadzorniški posel.

Zavzema se končno zaboljšanje
plač učiteljskega stanu in predlaga
sledeči predlog:

Visoka vlada se ponovno poziva,
naj prispeva k vzdrževanju ljudske-
ga šolstva oziroma k plačam ljudske-
ga učiteljstva vsaj 50%.

Por. Ravnikar pravi, da so
c. kr. okr. šolski nadzorniki popol-
noma orodje v rokah dež. šol. sveta
oziroma okr. glavarstva. Pritrjuje
drugemu predlogu, ker dežela v do-
glednem času ne bo mogla več prena-
šati stroškov za plačevanje ljudskih
učiteljev (dr. Triller: to je pa žalost-
no!) Prej bodo podpravljeni okr. nad-
zorniki na Štajerskem, Tirolskem,
potem šele pri nas (dr. Triller: Za
Tirolci že ne!)

Prenlog šolskega odseka se sprej-
me.

Resoluciji posl. Gangla se so-
glasno sprejme.

Posl. Lavrenčič poroča v
imenu šolskega odseka o preosnovi
c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji v
splošno javno ljudsko šolo, ter pred-
laga:

Deželni zbor skleni:

1. Deželni zbor stoji na stališču,
da je rudniški erar pravno zavezan
vzdrževati rudniško šolo v Idriji.

2. Dežela bi bila pripravljena
prevzeti to šolo le pod takimi pogoji,
da ne bi bila vsled tega oškodovana
niti dežela, niti občina ne učitelj-
stvo.

3. Deželni odbor vodi naj na tej
podlagi eventuelna nadaljna poga-
janja z ministrstvom za javna dela.

4. Visoka vlada se pozivlja, naj
reši idrijsko ljudskošolsko vprašanje
na ta način, da c. kr. rudniško deško
in dekliško ljudsko šolo — to zadnjo
izpolnjeno z osmim razredom, ki jo
sedaj opravlja in oskrbuje c. kr. mi-
nistrstvo za javna dela, prevzame z
učiteljstvom vred c. kr. ministrstvo
za uk in bogočastje kot državno
ljudsko šolo.

Posl. Gangl pravi, da je po-
ročevalce vprašanje tako popolno po-
jasnil, da mu preostaja le malo. S
tem, da hočemo prevzeti idrijsko šo-
lo v dež. upravo, bi pokazali, da ne
maramo, da bi država prispevala za
ljudsko šolstvo. Že pred časom je bilo
odločeno, da se ustanovi osmi razred,
toda rudniška uprava je ta denar
porabila za druge namene. Učitelji so
uradniki 10. čin. razreda — vendar
ima šolski sluga večjo plačo nego tri
četrtine učnega osebja. Sklepanje o
tem predlogu brez vednosti učnega
osebja bi ne bilo pravično. Rudniška
oblast ima moralno dolžnost vzdrže-
vati to šolo. Navaja, kako ogromne
dohodke je imela država od idrijske-
ga rudnika. Ta denar je pa znosilo
skupaj tisto delavstvo, katerega deca
obiskuje to rudniško šolo. In moralna
dolžnost države je vzdrževati šole za
tisto dečo, ki daje s svojim delom ta-
ke dobičke erarju. 91% je delavskih
otrok v tej šoli, drugi pripadajo dru-
gim stanovom. Edino država ima
dolžnost skrbeti za ljudsko šolo v
Idriji. Vprašanje idrijske šole se bo
enkrat za vselej rešilo, če se sprejme
predlog šolskega odseka.

Posl. dr. Krek pravi, da s tem
še ne bo konec idrijskega šolskega
vprašanja, če se sprejme ta predlog
šol. odseka ter predlaga:

Dež. zbor odklanja preureditev
c. kr. rudniške ljudske šole v splošno
javno ljudsko šolo.

Predlog dr. Kreka se sprejme.

Posl. Lavrenčič poroča v
imenu šol. odseka glede dopusta in
nadomestovanja ljudsko šolskih uč-
teljev, ki se udeležijo učnega tečaja za
meščanske šole ter predlaga:

Deželni zbor skleni:

Podeli naj se morebitnim ude-
ležencem tečaja iz šolskih okrajev
na deželi za dobo tečaja dopust v jav-
nem ljudskošolskem alžibovanju in
se za njihovo nadomestovanje nast-
vi

Ponudbe za upravljanje »Slo-
venskega Naroda« pod »A 100«.

Naprodaj imam več sto hektolitrov vipavskega vina

Vzorci na razpolao. g
Hotel „Štrukelj“, soba št. 6. Samo do nedelje.

Ustanovljena leta 1882.

23

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83.116.121-11
upravnega premoženja K 20.775.510-59

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % x 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/2 % brez amortizacije, na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Telefon št. 185.

Poštno hranilnice račun št. 828.405.

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Šelenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2 %; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na najrazličnejše načine. — Ravnoten menjalnica: zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko. — Eskomptira trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadrugni pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

Usojam si vljudno opozoriti, da sem prevzel

9

glavno zastopstvo „Prve Češke“ življenske zavarovalnice,
najcenejši zavod na kontinentu.

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica šte. 2.

priporoča promese na
Dunajske komunalne srečke à

K 18'—

Zrebanje
2. novembra

Glavni dobitek

K 300.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po čistih 4 1/2 %

Dolžnost

vsakega Slovenca je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovanski banki »SLAVIJA«.

Podpirajmo torej domač slovanski zavod, da more nalogo, ki si jo je stavil, izpolniti v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

∴ Ogromni rezervni fond K 48.812.787— jamčijo za popolno varnost. ∴

Banka „SLAVIJA“

ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“

razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“

razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom.

Banka „SLAVIJA“

je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Banka „SLAVIJA“

gumno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim dobrodelnim namenom.

Banka „SLAVIJA“

stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje

1

generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Zapieni eno!

∴ Največji, najvarnejši
slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 3.

∴ Največji, najvarnejši
slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov kron.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov kron.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso svojo močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi, izključena vsaka spekulacija z vloženim denarjem. Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka; nevzdržane obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

vlošne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posojila na zemljišča po 5 %, obresti in proti amortizaciji po najmanj 1/4 %, na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnice, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa kreditno društvo.

4